

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 15.07 2020 r.

DLPK-I.401.5.2020

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 24 czerwca 2020 r., nr II.5050.5.2019, zawierające uwagi do projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości:

- 1. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego w postępowaniu karnym (A 396);*
- 2. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego w postępowaniu karnym (A 397);*
- 3. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach świadka w postępowaniu karnym (A 398)*

uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Na wstępie należy zwrócić uwagę, że wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 212/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz. Urz. UE. L 142 z 01.06.2012, str.1) nie jest realizowane wyłącznie przez rozporządzenie, o którym mowa powyżej w pkt 1, lecz również przez wydane na podstawie art. 244 § 5 k.p.k. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w postępowaniu karnym (Dz. U. poz. 835), wydane na podstawie art. 263 § 8 k.p.k. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach tymczasowo aresztowanego w postępowaniu karnym (Dz. U. poz. 513), czy wydane na podstawie art. 6071 k.p.k. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 czerwca 2015 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (Dz. U. poz. 874). Nadto wdrożenie przedmiotowej dyrektywy, jak również dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r.

ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującej decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, str. 57) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, str. 2), jest realizowane poprzez pouczenia uczestników postępowania karnego zamieszczane w pismach procesowych, do nich kierowanych, czy też bezpośrednio przez organ procesowy w trakcie postępowania.

Należy jednocześnie podkreślić, że realizacja powyższych dyrektyw, oprócz uproszczenia języka, wymaga także zwięzłości przekazywanych pouczeń, o czym świadczy chociażby *orientacyjny wzór pouczenia o prawach* stanowiący załącznik do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 212/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym. Dlatego też w przedmiotowych projektach, oprócz informacji określonych w delegacji ustawowej, zawarto jedynie w podstawowym zakresie dane dotyczące praw i obowiązków podejrzanego, pokrzywdzonego czy świadka. Przyjęcie odmiennej zasady skutkowałoby znacząco obszernością przygotowanych pouczeń. Jednocześnie we wzorach jednoznacznie wskazano, że jeżeli przedstawione pouczenie będzie w ocenie uczestnika procesu niejasne lub niepełne może żądać od prowadzącego postępowanie dodatkowych, szczegółowych informacji o swoich uprawnieniach i obowiązkach.

Nadto uprzejmie informuję, że nie podzielam stanowiska, że wzór pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego nie zawiera pouczenia o jego prawie do obrony. Informacje w tym zakresie zostały zawarte przede wszystkim w pkt. 1 i 2 oraz w informacji następującej po pkt. 11 pouczenia. Wyjaśniam również, że informacja dotycząca praw i obowiązków zatrzymanego, w tym prawa do pomocy adwokata lub radcy prawnego, zawarta jest w pouczeniu stanowiącym załącznik do wskazanego na wstępie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w postępowaniu karnym. Nie sposób również zgodzić się z twierdzeniem, że zawarta w treści pouczenia informacja, że o obrońcę z urzędu można się ubiegać w terminie 7 dni od złożenia aktu oskarżenia wprowadza w błąd co do rzeczywistego zakresu prawa do korzystania z pomocy obrońcy z urzędu. Informacja w tym zakresie została uzupełniona o jednoznaczne wskazanie, że dotyczy ona postępowania sądowego (m.in. w wyniku uwagi Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 6 listopada 2019 r.).

Jeżeli chodzi o uwagę do treści pouczenia o uprawnieniach świadka, w zakresie rozwinięcia informacji o zwrocie kosztów jego stawiennictwa, uprzejmie wyjaśniam, że uwzględnienie tej uwagi należy uznać za nieuzasadnione wobec, jak już wyżej wskazano, potrzeby zachowania zwięzłości pouczenia, przy jednoczesnym zachowaniu zakresu delegacji ustawowej.

W przypadku wzoru pouczenia pokrzywdzonego, uwzględniono uwagę dotyczącą potrzeby wskazania konsekwencji niezłożenia oświadczenia o występowaniu w sprawie jako oskarżyciel posiłkowy oraz uwagę dotyczącą potrzeby umieszczenia informacji dot. dostępnych procedur złożenia zawiadomienia w przypadku braku poszanowania praw pokrzywdzonego przez właściwy organ działający w ramach postępowania karnego. Natomiast uwzględnienie uwagi dotyczącej potrzeby wskazania sposobu i warunków realizacji uprawnień wymagałoby *de facto* szczegółowego opisu procedur przewidzianych dla zaktualizowania wszystkich uprawnień pokrzywdzonego przewidzianych w postępowaniu karnym, co uczyniłoby treść tego pouczenia nieczytelnym i niezrozumiałym. Odnośnie do uwagi dot. potrzeby umieszczenia informacji o możliwych do stosowania środkach zapobiegawczych zauważyć należy, że w pouczeniu znalazły się informacje o środkach przewidzianych w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. *o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka* (Dz. U. z 2015 r., poz. 21) oraz o europejskim nakazie ochrony, co w pełni wyczerpuje wymogi delegacji ustawowej, przewidzianej w art. 300 § 2 k.p.k.

Z poważaniem

z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości

Marcin Warchol

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Marcin Warchol
SEKRETARZ STANU